

Obsojenci

«Vendar je to čisto brezpomembno, ali so ti ljudje sami kaj krivi ali ni. Ker jim družba dovoljuje, da žive tako, kakor žive, da se zadržujejo na njenem telesu in da jedo, ne da bi resnično delali in izvrševali potrebno delo, je pač družba sama kriva, ker ravna v nasprotju z zakonom, katerega je prvi spoznal že veliki Darwin: Kolokoli, rasa ali individui, se ne prilagodi pogojem obstoja, podanim iz kraja, časa, dobe ali podnebja, ta je v zmislu nepravilnega zakona o plemenski izbihi zapisan smrti...» Ljubljena Eva, mala moja, vidiš, to je neizbežno. Oj, ali te hladi?»

Na licu, že od prirode zelo blede, je purpurna rdečica smehljala ugasnila in Mac Head Vohr, ki se je za trenutek udal razmišljanju svojih lastnih globokih besed, zapazi to izpremembo z velikim nemirom... Toda gospodična Mac Head Vohr protestira:

«Prav nič me ne hladi, guverner... Toda vedno me stresa, kar nepricakovano in nevede, vsakokrat, kadar za krene voz pod oboko visokega stolpa...»

Voz je res pravkar došel na kraj viševnega mesta in zadržal pod ogromnimi starinskimi jeklenimi oboki in pod mrežo ogromnih križajočih se stebrov in orjaških travert, ki nosijo še danes ta preostanek iz železne dobe, končane že v času naše povesti. Konji in voz že stoje nepremično na veliki, z ograjo za varovani platformi dvigala, ki se čez nekaj sekund spusti z njimi navzdol in jih v prihodnji sekundi postavi ne posredno na asfaltni tlak široke ceste, ki seka prirodo na severnojužni smeri.

3. Vrhovni svet.

V Bolfridu mavriškega dvorišča je na udarila sedmo. Špalir lakajev se iznova sestavi v ravno vrsto vzdolž

porfirnih stopnic in pod velikimi got-skimi vrati. Srebrne troblje se dvignejo in pričakujejo gospodarja, da ga pozdravi. Množica umolkne. Skozi molk pa se od daleč sliši peket konjskih kopit in enakomerno drdranje voza, ki se bliža v naglem diru. Škotska koračnica zavira, ekvipaža zavozi iz drevereda sikomor na obširno dvorišče in točno kakor pred dvema urama stopa visoka silhueta starčeva po porfirnih stopnicah in pod gotskimi vrati, ki se mu odpro na stečaj. Ob strani elastičnega, mladeniško zvrzanega visokega starca pa stopa njegova lepa hčerka Eva.

Z gotskih vrat stopaš dalje v notranjost Velike palače. Vrsta prostranih dvoran se ti odjra, vse v arabeskem slogu, kakor Alhambra v Granadi. Vse pritičje palače je zgrajeno v tem slogu, razen fasade, ki je natančno posneta po kraljevski palači v Versaillesu. Francoski saloni te fronte so v direktni zvezi z mavriškimi dvoranami, ki jim služijo pravzaprav kakor nekakšne predsobe. Deset prirodnih dvigal služi pritičju in ga spaja s prvimi nadstropjem, kjer so stanovanjski prostori gospodarjevi, — in dvigala spajajo pritičje tudi z dvoranami za gledališče in s slavnostno dvorano, ki obe zavzemata večji del drugega nadstropja. Ko je guverner prestopil prag, se pola s hčerko najprej v prvo nadstropje ter se zadržal nekaj časa v svoji sobi, potem se vrne zopet nizdol. Na sekundo točen, kakor vedno, prekorači tudi danes prag posvetovalnice v trenutku, ko udarijo ure na Belfridu tri četrti na osmo uro. To je namreč predpišana ura za sejo Vrhovnega sveta šefinženjerjev.

Vratar napove s svečanim glasom: «Guverner!»

Stopetdeset mož sedi v polkrogu, šefinženjerji, kojih vsak vodi okrog sto delavnic in zapoveduje več ko tisoč delavcem, nadzornikom in inženjerjem. Sedaj se vseh stopetdeset dvigne z izrazom globokega spoštovanja.

Mac Head Vohr stopa naglo in naravnost k svojemu sedlu sredi dvorane, ter sede nanj. Ob njegovi desni in levi se vrsti dvajset drugih sedežev, nekaj nižjih, kakor je njegov, pa vendar višjih, kakor so sedeži ostalih udeležencev. To je takozvani «stol», stol direktorjev in svetnikov. Direktorjev je petnajst, svetnikov so štirje. Generalni štab Siturgica je razporejen kakor štab armade, in disciplina, strožja kakor v nekdanji pruski vojski, velja v tem ogromnem podjetju.

Absoluten molk je pozdravil vstopivšega vladarja. Mac Head Vohr je vstopil s klobukom na glavi. Sname ga šele, ko je že sedel, in sedaj se začne glas, še bolj zapovedovalen in še bolj odsekan, kakor smo ga slišali poprej, ko je ukazoval vozniku:

«Gospodje, otvarjam sejo. Besedo ima tajnik Vrhovnega sveta, da nam prečita polmesečno poročilo o produkciji, inportu in ekportu.»

Visok, mlad koščen mož sedi pri stranski mizi za kupom popisanih papirjev in beležnic. Pri vladarjevem pojavu molče iztegne roko proti skupini štirih stenodaktilografov, ki so zopet njegovi tajniki, — vzame nekaj že pripravljenih spisov, ki mu jih nudijo, in prične brez uvoda s čitanjem polmesečnega poročila. Ta dokument je sestavljen brez nepotrebnih besed, brez fraz in blebetanja. Zato pa je zvrhan s poln številki. Toliko in toliko tovarnih ladij je priplo, s toliko in toliko tonami displacementa, naloženih s toliko in toliko tonami žita. Med njimi je toliko in toliko trde pšenice, mehke pšenice, rži, ječmena, ovs, koruze in sezama. Odplulo je toliko in toliko ladij in odpravilo toliko in toliko množine moka, zrnja, kruha in testenin, kojih razdelitev je bila že v naprej določena do najmanjših podrobnosti. Bilanca inporta in eksporta si tako drži točno ravnotežje, že v naprej predvideno in preračunano. — Druge številke zopet pojasnjujejo obseg predelovanja v tvornicah, fabrikacijah, takozvane »trans-

formacije»: Tofsko žito smo v zadnjih štirinajstih dneh premleli v moko in zdrob, toliko zdroba prevladovali v valjance in rezance, toliko moka smo prepekli v kruh, slaščice, prepečenec in druga živila iz cerealij. Vsa ogromna produkcijska sposobnost Siturgica se ti kaže v teh tabelah jasno in enostavno, kakor šolska matematična naloga, ki je že rešena. Končno vsoprejš pregledna tabela vsote zahtev, ki jih je vsaka Zedinjenih držav stavila, in vsote hranil, ki so jej bile dobavljene. Vsaka zahteva seveda ni bila izpolnjena, vsaj ne vse v enaki meri. Vlada v Washingtonu je prepisovala svojo politiko Siturgicu in guverner Mac Head Vohr je tej dodal včasih še svojo lastno politiko, ki ni bila podvržena kontroli Vrhovnega sveta šefinženjerjev, niti kontroli drugih svetnikov, ki jih je bil Mac Head Vohr nastavljal, da mu bo to podpora pri trdopornem in odgovornem vodstvu neizmerne podjetja.

Vrhovni svet zares ni bila edina korporacija, ki jo je mogoče upoklicati v Veliko palačo na posvet. Če treba, je guverner vprašal dve ožji skupini, še važnejši toliko z ozirom na svoj delokrog, kakor tudi če upoštevamo kvaliteto njenih članov. Ena skupina, to je svet direktorjev. To je petnajst direktorjev, ki so zapovedniki stopetdesetih šefinženjerjev, ki imajo zopet pod seboj dvanajst do petnajststo inženjerjev, deset ali dvanajst tisoč preglednikov in stotideset do stoštiri deset tisoč delavcev Siturgica. — Druga skupina pa je Visoki svet. Njo tvorijo četvorica poverjenikov, ki načeljujejo direktorjem. To so poverjenik za informacije, poverjenik za promet, poverjenik za upravo in poverjenik za zunanje in notranje zadeve, navadno imenovani »tajni poverjeniki«. Poverjeniki in direktorji pa se udeležujejo kakor guverner sam z vso točnostjo sej takozvanega Velikega sveta navadnih šefinženjerjev. Vsi z eno samo izjemo. Ta izjema je neki Francoz, bizaren starček, ki ga skoraj nikdo ne dobi prod

oči, in ki stanuje čisto sam zase v oddaljenem stolpu, nekoliko od Velike palače in precej oddaljen od »kolonije« svojih kolegov. Z ozirom na starost in na nečuvne tehnične sposobnosti oddušča guverner temu starcu marsikatero posebnost. Ta čudni mož je poverjenik za laboratorije z imenom George Torral.

Tajnik konča svoje čitanje. Za njim so stenodaktilografi postavili razsvetljeno tablo, na kateri so se na pritisk posebne tastature takoj pokazale razsvetljene številke, kakor jih je imenovalo poročilo. Ko konča tajnik poročilo, ugasnejo tudi številke na tabli. Mac Head Vohr, ki je sledil poročilu z napeto pozornostjo, nagne glavo kakor z brutalnim sunkom, sličnemu udarcu giljotine. Popoln molk vlada v dvorani. Nikomur ne bi bilo prišlo na misel da komentira polmesečno poročilo le z besedico, čim je izgledalo, da je guverner z njim zadovoljen.

Guverner pa sedaj zopet dvigne glavo in pogleda po prisotnih. Svetloba pada naravnost na njegov izklesani obraz in ga jarko razsvetljuje. Vsi pogledi so uprti v ta gladka lica, v teške kvadratne čeljusti, ki štrle izpod lica kakor kljun ladje izpod obilega ladijskega trupa.

Guverner ogleduje svoje ljudi z dolgim pogledom, z njim se ustavi pri vsakem posebej in vsak posebej čuti, kakor da velja ta pogled njemu posebno. Na to pa se guverner obrne k svojemu neposrednemu sosedu, rožnatemu starcu, čigar lica izgleda kakor rožnato lice duhovnikovo, le da nosi gospod Ralph Athole, poverjenik za notranje in zunanje zadeve ali »tajni poverjenik«, kratko prištržene brčice in snežnobele zalize.

«Athole, pravili ste mi davi o nekaterih nenavadnih zadevah. — ena med njimi je posebne vrste. Mnenja sem, da je treba o zadevi podučiti vse prisotne gospode...»

(Dalje prihodnjik.)

Nosite zaradi
njihovih velikih
prednosti
PALMA
kavčuk pol-
petnike in pot-
plate

313

Soba

meblirana, s posebnim vhod in, v sredini mesta, zgoraj v smeri proti južnemu kolu dvoru, se išče za mirnega gospoda. Ponudbe so takoj nasloviti na postni predal št. 102, Ljubljana. Ob sprejemu ponudbe se soba takoj ogleda in se pravi, da se ista ne odda drugemu.

Zimska sezija!

Velike množice zimskega blaga
ravnokar došla. 84/IV

A. & E. Skabernè Ljubljana
Mestni trg 10

Lepi trgovski lokali s skladišči

takoj na razpolago kupcu, dvonadstropne hiše s staro dobro vpeljano trgovino v sredini mesta Ljubljane, na zelo prometni točki.

Ponudbe pod »Zmerna cena« na
Au. zavod Drago B. seljak, Ljubljana,
Sodna ulica št. 5. 41 I

POZIV!

Vse one, ki so bili priče, ko je dne 16. septembra t. l. ob 1/13. uri pri križišču domuskega ulice in Resljeve ceste neki mlad kolezar zavezal s svojim kolezom pod moj avtomobil, prosim, da sporoči svoje naslove na pisarno gospoda dr. Josipa Hacoja, odvratka v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 8. ker sicer utrpim krivico. 40/4

Mihael Omahen.

PERJE

vsak čas
oo najnižjih cenah
pri

E. VAJDA

izvoz divjačine in perutnine
Čakovec, Medjimurje (Jugoslavija)
Brazjavi: Vajda Čakovec. 94/4
Telefon št. 409

Perilo

za dame, gospode in otroke
po znižanih cenah
pri **A. Sinkovic** nasl. K. Soss
Ljubljana, Mestni trg št. 19.

Jutro je najboljši in najbolj informiran slovenski dnevnik!

Bencin

brez 4035

trošarine

dobavlja takoj

„Mara“ Mariborska
rafinerija
MARIBOR.

Vsem sorodnikom in znancem naznanjamo pretržno vest, da je po dolgi, mučni bolezni, dne 29. novembra 1922, ob 23. uri preminul gospod

Ignac Hočevan.

V Kamniku, dne 30. novembra 1922.

4112

Zalujoči ostali.

Kreditno društvo Kranjske hranilnice v Ljubljani naznanja, da je njegov dolgoletni odborik in uveljavljeni namestnik, gospod

ALEKSANDER GRUBER

posestnik

dne 29. novembra 1922 preminul.

Pogreb bo v petek dne 1. decembra ob 16. uri iz hiše žalosti v Rožni ulici 21. Zaslužnemu možu ohranimo hvaležen spomin.

V Ljubljani, dne 30. novembra 1922.

ODBOR.

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem

4079

otvoril

LEKARNO
v Šiški št. 26.

Priporočam se za mnogobrojen obisk ter zagotavljam vedno točno in solidno postrežbo.

Mag. pharm. Ivan Jošt.

Za Miklavža
kupujte nove knjige

Tiskovne zadrage v Ljubljani:

Ivo Šorli, Črtimuro. Mladinska povest s slikami. Broš. Din 18.—, vezana Din 21.—, po pošti Din 1 25 več.

Jos. Jerčiča Zbrani spisi, III. sv. Uredil dr. Iv. Prijatelj. Broš. Din 30.—, po pošti Din 2 50 več.

Strug, Jutri. Povest Broš. Din 10.—, vez. Din 15.—, po pošti Din 1 50 več.

Slonkiewicz, Z ognjem in mečem. Zgodovinska povest s slikami. 1—3 suopje Din 21.—, s poštno Din 22 50.

Shakespeare-Zupanič. Othello. Broš. Din 19.—, po pošti Din 1 25 več.

Melik. Jugoslavija. II. del. 1. suopje. Broš. Din 21.—, po pošti Din 1 50 več.

Hobhouse, Liberalizem. Broš. Din 25.—, po pošti Din 1 25 več.

Knjige se naročajo pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54.

Objava.

4113

Zadružna
Gospodarska banka d. d.
v Ljubljani

naznanja, da posluje od
4. decembra 1922 dalje
v lastni palači

na Miklošičevi cesti 10
(nasproti hotela Union).

Telefonska šte. je do nadaljnjega
samo 57.

